

I mitten av november 1990 utbröt en omfattande brand i Uppsala Energi AB:s (UEAB) torvlager. Släckningsarbetet tog lång tid.

Torvlagret uppfördes 1987/88 som en 16-kantig enplansbyggnad i en balkkonstruktion av stål med en diameter av 120 m och en höjd av 24 m. Tak och väggar var av korrugerad plåt. Balkarna var upplagda med stöd i markplanet och vilade på en centripelare i form av en rörkonstruktion. Byggnaden var ej sektionerad.

Den maximala lagringsvolymen uppgick till 160.000 kbm, vilket var 80% av byggnadens invändiga volym. Vid brandtillfället fanns 115.000 kbm torvbriketter i lagret med en vikt av 76.000 ton och en toppyta av c:a 12.000 kvm. Högsta lagringshöjden var c:a 17 m.

Inga personskador uppstod vid branden, men lagerbyggnaden totalförstördes.

Händelsen har utretts av SHK som avgett följande utlåtande:

Branden inleddes sannolikt genom självantändning i ett parti torv, som lämnats kvar från föregående år djupt ner i torvhögen 10-15 m från yttervägg. Antändningsprocessen kan ha pågått under en längre tid före branden, upp till ett par månader.

Lagringshöjden och utformningen i övrigt medförde risk för självantändning.

Brandens omfattning berodde till stor del på lagerbyggnadens geometriska utformning.

Vid lagerbyggnadens projektering togs icke tillräcklig hänsyn till erfarenheter med hög lagring av organiska material.

Bedömningsunderlag saknades vid lagrets dimensionering och utformning i fråga om torvens självantändningsbenägenhet med hänsyn till torvqualität och torvens temperatur när den tillfördes lagret samt fuktighet och förekomst av föroreningar i torven.

Några betänkligheter inför lagrets utformning från brandsäkerhetssynpunkt framfördes inte i räddningstjänstens remissyttrande till byggnadsnämnden. Bygglov kom därför att meddelas på ett otillräckligt bedömningsunderlag.

De brandtekniska installationer som gjorts i torvladan saknade praktisk betydelse från brandsläckningssynpunkt.

Det taktikscenario med lämpning och släckning som räddningstjänsten och UEAB skisserat fungerade ej vid den stora lagringsvolymen bl a beroende på avsaknad av sektionering.

Lagrets höjd och utformning i övrigt omöjliggjorde en verkningsfull räddningsinsats. Då räddningstjänsten anlände var lagret i praktiken redan förlorat. Släckinsatsen fick helt inriktas på att skydda kringliggande objekt.

Räddningsresurserna utnyttjades effektivt och samordningen var god på skadeplatsen. Räddningsuppgiften att begränsa brandens spridning utanför torvladan genomfördes väl.

Släckvattnet gav ett rikligt tillskott av organiskt material till Fyrisån under en relativt kort period. Branden tillförde ett tillskott av gaser, främst PAH, i området kring brandplatsen. Det har inte varit möjligt att närmare fastställa miljöskadornas omfattning.

Vidtagna åtgärder: UEAB har efter branden undersökt olika lagringssystem som ersättning för den lagring som skedde i den totalförstörda ladan. Ladalternativet har lagts åt sidan av säkerhetsskäl. Tills vidare används ett containersystem.

SHK:s rekommendationer:

1. Boverket bör i samråd med SRV meddela råd och anvisningar angående utformningen från brandsäkerhetssynpunkt av byggnader för omfattande biobränslelagring och tillse att i byggnadslovsärenden görs och finns dokumenterad den riskanalys som behövs för byggnadsnämndens prövning från brandsäkerhetssynpunkt.
2. SRV bör verka för att de kommunala räddningstjänsterna har tillgång till eller uppmärksammas på den kompetens som kan behövas vid avgivande av remissyttrande i komplicerade bygglovsärenden, samt bör vid utbildning av brandtekniska handläggare understryka att en handläggares roll som rådgivare i en projekteringsgrupp icke får skymma hans myndighetsgranskande uppgifter.
3. SNV bör överväga och ge råd om hur effekten av miljöskador skall utredas i nära anslutning till en omfattande brand.

Efter den inledande sammanfattningen följer en omfattande rapport som börjar med en faktaredovisning om det aktuella objektet, med brandskyddsåtgärder, insatsplan, tidigare tillbud, brandrisker vid torvhantering och självantändningsrisker. Rapporten fortsätter med en analys av brandförloppet, brandorsaken, insatsplanen, projekteringen, brandtekniska installationer, räddningsinsatsen och miljöeffekter.

Skiss över byggnaden finns med.